

Tekst: Jan M. Smit
Foto: Berend te Hennepe

FAUNAZAKEN

Beheer van vrouwelijk reewild en kalveren

Andere afschotperioden wenselijk?

Met de toenemende reewildpopulatie neemt ook de belangstelling voor reewildbeheer toe, de Vereniging Het Reewild kan dan ook rekenen op ruime belangstelling voor haar cursus reeënbeheer. De stijgende aantallen reeën en de hiermee verbonden toename van het aantal aanrijdingen houden in dat het beheer van vrouwelijk reewild steeds belangrijker wordt. Bij sommige jagers roept geitenafschot nog altijd weerstand op, een deel van deze bezwaren is volgens Jan M. Smit echter weg te nemen door andere afschotperioden in te stellen.

De tabel van de Europese jachtperioden (zie pag. 17) voor reewild geeft een indruk van de beheerperiodes die elders gebruikelijk zijn, maar die tijden zijn aan veranderingen onderhevig. Ieder land steunt op 'eigen' argumenten, die variëren van het benaderen van het ree als schadelijk wild tot gedisciplineerde afschotrichtlijnen, verdeeld over geslachten, leeftijden en specificaties over gewei-opzet. Deze beide standpunten kunnen als uitersten beschouwd worden, een goede methode wordt mede bepaald door regionale, biologische en economische factoren. Dat in landen als Italië, Roemenië, Frankrijk, Zweden en Spanje de geitenjacht gedurende of vlakbij de zettijd valt, lijkt onnodig. In Duitsland kent men in sommige deelstaten de jacht op smalree in mei, maar de kans op verwarring met een volwassen geit is ook in die periode niet volledig uit te sluiten.

Geit van belang

De geit is belangrijk om de kalveren te socialiseren en hen te bewaken in het terrein. Begeleiding en wegwijzen maken is essentieel voor het zelfvertrouwen en het overleven van de jonge dieren. Vooral de periode vanaf het zetten (in april/juni) tot eind november is wezenlijk, daarna wordt het nageslacht snel zelfstandig. Een enkel kalf zoogt nog in december, maar kan het in die tijd al best redden zonder de melk van de geit. Een vrouwelijk dier is bijna nog belangrijker voor de overdracht van de genen dan de mannelijke dieren, zo wees een onderzoek onder bepaalde hertensoorten uit (Deer 2010). Het genenmateriaal is zes miljoen jaar oud (Poutsma) en is bij de verwekking van het dier vastgelegd en blijft zoals het is. Het is zo veelzijdig en gestabiliseerd, dat het geen nut heeft om plaatselijk verbetering van de stand in 'selectief afschot' te zoeken. Voor de vererving maakt het dus niet uit of een geit er mooi of niet zo goed uitziet. Afgezien daarvan is het op leeftijd (en conditie) aanspreken van volwassen dieren binnen één geslacht altijd erg moeilijk.

Afschot

Van een geit die relatief schriële kalveren bij zich heeft, zou je eerst één of beide kalveren kunnen schieten en daarna besluiten of je de geit ook schiet. Afschot van kreupele, vermagerde en zeer slecht uitzijnde dieren is een humane beweging en dat aspect moet de jager altijd mee laten

FAUNAZAKEN

Een globaal voorstel voor de beheerperiode van reewild in Nederland

april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mrt.
jaarling, tot 15 mnd		geen jacht	bok			kalveren		geit/smalree eventueel kalveren		observeren en registreren	

wegen. Tijdens de jacht blijven de oudere en meer ervaren geiten het langst buiten schot. Deze zijn het best bekend met het terrein en juist deze dieren dragen extra zorg voor het nageslacht. Jonge volwassen dieren komen dus eerder voor de loop dan de oudere, er vindt daardoor een 'natuurlijke selectie' plaats. Dit is één van de redenen dat je niet al te benauwd hoeft te zijn om een goede kans op een geit te benutten.

In de volgende beheerperioden houd je rekening met de maanden dat de kalveren onder de hoede van de geit staan en met de aversie om geiten met al grote foetussen te schieten. Hierbij mijn voorstel:

Afschot reekalveren, ongeacht het geslacht:

Tussen 1 oktober en 1 februari. Het argument van doorkruising van de kleinwildjacht is daarbij niet relevant.

Deze periode heeft voordelen, in de winter overlijdt een deel van de kalveren door natuurlijke sterfte (20 tot 40% volgens de literatuur) en je kunt beter een deel van die wintersterfte voorkomen en benutten. Het totaal aan sterfte blijft daardoor praktisch gelijk (Kalchreuter). De dieren zijn met meer succes aan te spreken (gedrag en grootte), je zorgt dat de rest van het reewild meer voedsel in de winter krijgt, en je behoudt meer rust in de populatie.

Afschot reegeiten en smalreeën:

Tussen 1 december en 1 februari, dus een vrij korte periode. Voordelen: de geiten hebben de tijd gehad om de kalveren te socialiseren, er is nog grootteverschil met de kalveren, foetussen zijn nauwelijks ontwikkeld, en het ontbreken van blad aan de struiken maakt de waarneming van de dieren eenvoudiger. Ook houd je door het schieten van de geiten in deze periode, in de nawinter meer voedsel voor de rest van het reewild beschikbaar.

Flexibel

Indien goed gemotiveerd zou flexibel omgesprongen kunnen worden met de beheerperiodes. Met dit voorstel voor de beheertijden van reewild is er een rustperiode van 1 februari tot 15 april, die benut kan worden voor aanzitten en inventariseren. In de concepttekst van de nieuwe Wet Natuur krijgt de WBE een belangrijke rol te vervullen voor wat betreft het opstellen van een beheerplan. De registratiegegevens zouden daarom beter per 15 april ingeleverd kunnen worden. Er is dan, mede door inventarisatie in de 'rustmaanden', ook een duidelijker zicht op de voorjaarsstand. ■

Foto: Rob Bulder

jan1.smit@wxs.nl

'Afschot van kreupele, vermagerde en zeer slecht uitzijnde dieren is een humane beweegreden en dat aspect moet de jager altijd mee laten wegen'

Europese jachtperioden voor reewild (2007)

LAND	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mrt.
België (deels)								—	—			
Bulgarije			—	—	—	—	—	—				
Denemarken		—	—				—	—	—			
Duitsland		—	—			—	—	—	—	—		
Engeland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Frankrijk			—	—	—	—	—	—	—	—		
Italië		—	—	—	—	—	—	—	—			
Hongarije		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Joegoslavië (eens)		—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Liechtenstein					—	—	—	—	—			
Luxumburg			—	—			—	—				
Nederland		—	—	—	—	—				—	—	—
Noorwegen							—	—	—			
Oostenrijk		—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Polen		—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Roemenië		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Schotland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slowakije		—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Spanje			—	—		—	—	—				
Tsechië		—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Zweden					—	—	—	—	—	—		
Zwitserland						—	—	—	—			

- Bok (dunnere streep duidt op afwijkende opening in bepaalde landsdelen of onder voorwaarden)
- Geit (idem)
- Kalf (indien per land niet aangegeven gelden de tijden voor bokken en geiten)
- Smalree